

Yunanistan'ın iktisadî bünyesi ve iktisadî münasebetleri

Müellifi: Dr. Xenophon Zolotas
Selânik Darülfünunu Millet-
iktisadî profesörü

Müterecimi: Dr. Muhlis Etem
İstanbul Darülfünunu iktisat
müderris muavini

I. Yunanistanın iktisadî bünyesi:

Nufusu. Bir memleketin iktisadî bünyesi hakkında umumî bir malûmat hasıl edebilmek için evvela o memleket nüfusunun tarzı teşekkülüne bir nazar atfetmek lâzımdır.

Yunanistan nüfusu 1928 s nesinde yapılan son tahrir nüfusun neticelerine nazaran 6,204,684 de balig olmaktadır. Bu adetten 2,415,078 yani % 38,9 zu memleketin meslek sahibi nüfusunu gösterir. Nufusu umumiyenin bir mesleğe sahip olan kısmını gösteren bu nisbî mukayese ilk nazarda biraz garip görülebilir.

Bu nisbet diğer memleketlerdeki meslek yekûnları ile karşılaştırılacak olursa bunlarda meslek sahibi nüfusun nisbeti daha çok fazla olduğu görülür.

Muhtelif suretlerde tefsir edilen bu hakikat Yunan halkının kanaatkâr olmasına ve fazla ihtiyaç tamınamasına irca edilmişti.

1907 senesinde yapılan bir tahrir nüfusa nazaran âzim bir nisbet arzeden mesleksizlerin yekunun nüfus umumiyenin % 72sine balig olduğunu gören (*) Maul şöyle diyor: "Mesleksizlerin şayan hayret bir tarzda fazla olmasının başlıca sebebi Yunanlıla-

(*) Maul: "Griechisches Mittelmergebiet Breslau 1922 s. 71 Yunanistanın Akdeniz mntıkası ,,

rin babaların mirasından yaşamalarından ve ihtiyaçsızlıklarından naşidir...

Fakat bu telakki doğru değildir. Çünkü istatistikin gösterdiği meslek sahibi nüfusun azlığı hakikati tamamen ifadenin uzaktır. Bunun da sebebi ziraatte çalışan kadınların nüfus tahrirlerinde tabiat icabı olarak kendilerini bir meslekten göstermelerinden ileriye gelmektedir,

Binaenaleyh aynı istatistike nazaran Yunanistanda çalışan kadın nüfusu miktarı o/20 olması lâzım gelmektedir.

Halbuki Yunanistanın şeraiti hayatiyesile yakinen alâkadar olanlar bilirlerki memlekette bilhassa ziraat mıntıklarında hemen bilcümle kadınlar çalışmaktadır.

1928 senesinin tahrir nüfusuna nazaran Yunanistanda muhtelif mesleklerde çalışan nüfusu şöyle bir manzara arz ediyor.

a) Ziraatte	1,475,641	%61,05
b) Sanayi ve madenlerde	436,171	%18,10
c) Ticaret ve nakliyatta	315,255	%13,05
d) Şahsi hizmetlere ve serbest mesleklere	188,011	%7,80

Bu tablodan istidlâl olduğuna göre Yunan nüfusunun büyük bir kısmının zirai mesleklerde çalışmasından dolayı Yunanistanın bir zirai memleketi olduğuna anlaşılır. Bununla beraber senayide çalışan nüfusun nisbeti %18,10 halig olmakla hâzi ehemmiyettir.

Yunanistan'daki nüfusun tarzı teşekkülünü tetkik ve bunu sair memleketlerin ki ile mukayese edecek olursaa şu neticeye vasıl oluruz:

Memleketler	Tahrir nüfus seneleri	Ziraatte (umumi et it barile)	Sanayi ve maadinde	Ticaret ve nakliyede	Şahsi hizmetler ve serbest mesleklerde
Almanya	1925	30,50	41,40	16,50	17,60
Fransa	1911	41,50	30,70	15,80	12,00
İtalya	1920	55,70	24,70	10,30	11,30
Bulgaristan	1920	42,40	8,10	4,00	5,50
Romanya	1920	79,90	8,20	5,00	6,90
Yunanistan	1920	61,051	8,10	13,50	7,89

Bu tablodan görüleceği veçhile Yunanistan diher Avrupa memleketlerine nazaran ziraatte mühim bir mevki işgal etmekle beraber sanayi sahasında geridir. Fakat sair Balkan memleketleriyle mukayesede tablo aksi bir manzara arz ederek Yunanistanın bunlara nazaran ziraatte daha geri fakat sanayide daha ileri olduğunu gösteriyor.

Sanayi itibarile Yunanistan Balkan devletleri arasında ilk safta gelmekte fakat buna rağmen iyi bir ziraat memleketi olmak iddiasında musır bulunmaktadır.

Tabii istihsal şeraiti.

Bir memleketin şeraiti istihsaliyesini bihakkin takdir edebilmek için memleket nüfusunu umumî mesahai sathıye ile bir nisbet dahiline getirilmek icap eder. Yunanistanda bugün kilometre mürabbama tesadüf eden nüfusun miktarı takriben 49 kişiye baliğ olmaktadır. İlk nazarda bu adedin az ve Yunanistanın nisbeten pek az kesif nüfuslu bir memleket olduğu zan olunur. Fakat hakikatte mes'ele başkadır. Çünkü bu hususta ölçü veren nisbet nüfusun umum sahaya nisbeti değil, yalnız istihsâle salih olan kısma olan nisbetidir.

Yunanistanda umumî sahanın o/o 33 dağlık ve kayalık olup istihsâle gayri salihdir. Buna mukabil daha kesif bir nüfus kütleli arzedenden memleketlerdeki istihsale salih toprağın nisbetini mukayese edilemeyecek bir surette büyüktür.

Bu mahzura istinat edilecek olursa Yunanistanın sair tabii şeraiti pek o kadar gayri müsait olmadığı görülüyor. Mevkii itibarile Avrupa ve şark arasında bulunup Aurupanın şarki cenubisine yaklaşan son parçasını teşkil eden Yunanistanın coğrafi vaziyeti bilhassa işarete değer. Etrafı üç deniz ile çevrilen bu memlekettten başka mesahai sathıye itibarile bu kadar sahile malik olan bir memleket mevcut değildir.

Bu itibarla Yunanistan sair Balkan devletlerine nazaran müstesna bir mevkide olup bunlara kıyasen sanayide, ticarete ve denizcilikte daha faik bir rol oynayabilmesini hep bu mevkie medyundur.

Diğer Balkan devletlerinde münakale şeraiti daha az müsait

Bir manzara arz etmektedirler. Yunanistanın nehayet bir ziraat memleketi olmasından dolayı ziraat sahasının istihsal şeraiti daha haizi ehemmiyettir.

(Morfoloji) toprak teşekkülâtı itibarıyla Yunanistan ziraat ve toprak kültürlerine az çok gayri müsait şerait arz ediyor. Bunun da sebep araziinin daha ziyade dağlık olmasıdır. Esasen az olan vadiler de cesim kayalıklı dağ silsileleriyle münkaî olmuştur.

İklimin de muhtelif olmasından naçî tabii ziraat şeraiti çok tehâlüf etmektedir. Gerek toprağın teşekkülâtı gerekse iklim ceryanı istihsalî teşvik etmekten uzaktır. Buğdayın ve arpanın senelik hasılat vasatîsi hektar başına ancak 6,5 kiloya baliğ olabilmektedir.

Hububatın maruz kaldığı bu gayri müsait şeraite rağmen hububata tahsis edilen sahanın mikdarı Yunanistanın zeredilen toprağının $\frac{3}{10}$ 70 şî teşkil etmektedir. Senevi vasatî olarak 700,000 tona baliğ olan bu mikdar bittabî umumî istihlâke tekabül edemeyüp bunun $\frac{3}{10}$ 58 zini tutabilmektedir.

Hububat ziraatı, gerek zeredilen saha ve gerek ifade ettiği kıymet itibarıyla Yunanistan ziraatında birinci mevkii işgal etmektedir.

Hububat ziraatının nisbeten gayri müsait olan istihsal şeraitine rağmen, büyük mikyasta yapılmamasına sebep, istihsal edilen hububatın züra ailelerinin ihtiyaçlarını temine matuf olması ve bu yüzden ancak köylülerin kendi ihtiyaçlarına tekabül edebilecek kadar zeredilmesidir.

Hububata gayri müsait istihsal şeraiti arz eden bu toprak muayyen bazı ziraî (kalite) emteası hakkında bilâkis i i istihsal şeraiti ihtiva ediyor.

Bir fevkalâdelik arz eden bu ziraî mahsuller bilhassa tütün, üzüm ve zeytindir.

Kalite itibarıyla hususî bir ehemmiyet kespeden tütünün senevî mikdarı 60,000 tona, üzümün ki 170,000 tona, elma şarabının (Most) ki 230,000 tona sofrâ üzümü yani taze üzüm ki ise 30,000 tona baliğ olmaktadır.

Yunanistandaki zeytin ağaçlarının adedi 30 milyon olarak tahmin edilmektedir. Vasatî zeytin yağ istihsal mikdarı 70,000

ton ve yemeklik zeytininin miktarı ise 25,000 tondur. Bu mahsullerden mada Yunanistan pamuk ve mühim miktarda meyva istihsal eder.

Bir memleketin iktisadî inkişafında ehemmiyetli bir rol oynayan madenleri de bu meyanda saymak icap eder. Muhtelif madenlere sahip olan Yunanistan bu sahada müsait bir vaziyet arzeder. Yunanistan'ın malik olduğu madenler demir, kurşun, tütya, nikel, krom, demir pirit, zımpara ve sair madenlerdir. Bu madenlerin senelik hasılatı mühimdir. Memleketin bu servetine rağmen noksan olan bir cihet asrımızın en mühim ihrak maddesini teşkil eden taş kömürünün mevcut olmasıdır.

Fakat buna mukabil Yunanistan çok miktarda sair ihrak maddelerine, bilhassa Lignit kömürüne maliktir. İstihsal ettiği hararet derecesi itibarile taş kömüründen pek sonra gelen bu kömür muhtelif fabrikalarda hususî bir surette inşa edilen ateşleme tesisatında taş kömürü yerine pek alâ ikame olunmaktadır.

Umumî harbin başlangıcından beri Yunan sanayiî ve Yunan nakliyat müesseseleri miktarı 157,000 tona yaklaşan senelik bu yerli ihrak maddesini kullanmaktadırlar.

Bugüne kadar ciddi bir işletme mevzuuna dahil olmamakla beraber memleketin su kuvvetleri bu meyanda zikre şayandır. Memlekette mevcut su kuvvetlerinden bilfiil istifade olunan hizmet miktarı yerli sanayiînin istimal ettiği 15,000 beygir kuvvetine baliğ olmaktadır.

Halbuki memlekin su kuvvetlerine dair yapılan tetkikler Yunanistanın, bittabi İsviçre'de, Almanya'da ve İskandinavya'da ve sair devletlerde mevcut olan teşişatı yapmak şartile su kuvvetlerinden takriben 1,000,000 beygir kuvvetlik bir kuvvet istihsal edilebildiği ileri sürmektedir.

İş şeraiti:

Mukaddemede meslek sahibi nüfusun $\frac{1}{10}$ 61,05 nin ziraatte meşğul olduğunu söylemiştik. Tetkike değer bir meselede bu istihsal şubesindeki iş şeraitidir.

Yunanistan ziraatını bugün karakterize eden nokta küçük mülkiyet ve aile işidir. Köylülerin ekserisi 1-20 hektar toprağa temellük etmekte ve bunu bizzat aile efradı ile zeretmektedir. Umumiyetle bu aile emeği bu hususta kifayet etmekte ve yabancı kuvvet istihdamına hacet kalmamaktadır. Adedi mahdut olması icap eden köy rençberleri ise tamamen mülksüz olmayıp umumiyetle biraz mülke ve bir eve malik bulunmaktadır.

Toprağın inkisamında görülen bu tarz ve mustakıl ziraat amelesinin hemen hemen mefkudiyeti yalnız tarihi sebeplerden ileri gelmeyip bilhassa devletin son senelerde tatbik ettiği siyasetin bir neticesi olarak temeyyüz etmektedir.

Asıl Yunanistanda ufak mülkiyetin ve aile mesaisinin hakim olmasına mukabil bilâhare ilhak olunan sahalarda, Tisalyada, Epirus'da, Makedonyada ve Tırakyada çiftlik namı altında büyük mülkiyetler mevcut idi.

Fakat büyük toprak mülkiyeti suretile idare edilen bu çiftliklerde tatbik edilen usulü büyük işletme değil küçük işletme tarzı idi. Büyük mülk sahipleri çiftliğin kısımlarını mülksüz çiftçileri terk etmekte ve bunlar da aileleri birlikte çalışmakta idiler.

Doğrudan doğruya sahipleri tarafından ecir istihdamı ve makine istimali suretile ziraat yapılan çiftliklerin adedi pek mahdut idi.

Çiftçi rençberler ile büyük mülk sahipleri arasını açan işletme şekline devlet bir hatime verdi.

Bir kanun vazetmek suretile devlet büyük mülk sahiplerinin elinden toprağı tazminat mukabilinde cebren almış ve o mahalde sakin mülksüz köylülere ve mahacırlara tevzi etmiştir.

Bu köylü ve mahacırlardan her birine ailesile birlikte zeredilecek bir saha verilmişti. Devlet bu siyaseti 1911 de tatbik başlandı. Mes'elenin radikal hiri surette halli asıl 1924 de Yunanistana hicret eden mahacırların gelmesile başladı. Büyük mülkiyetin kaldırılması bugüne kadar umumiyetle memnuniyete şayan olmuştur. Aynı zamanda Yunanistan zirai istihsalin ehemmiyetli bir zayıt arzetmesi bu siyasete jüstifiye etmiştir.

Buna rağmen köylü emeği, köylü işi, köylülerin noksan

ve gayri kâfi olan tahsil ve terbiyelerinden dolayı daha çok muhtaç izahtır.

Kültür, maarif sahasındaki inkişafı bu mahzurun önüne geçilebileceği ümit edilmektedir. Ziraatten sonra senayi büyük bir kısım ehaliyi meşgul etmektedir. Fekat bu istihlal şubesinde ziraatte hâkim olan aynı şerait mevcut değildir. Yerli senayim inkişaf ettiği bilhassa son senelerde mülksüz senayi ameleleri menfi bir surette çoğaldı. Tahsilen büyük işlemlerde bu keyfiyet daha ziyade göze çarptı.

Müessese sahibinin bilzât fetişis ve teknik şefi olarak bilfiil çalıştığı ufak senayi müesseselerbe - küçük imalethanelerde - bu çalışma tarzı Yunanistanda çok tesadif edilmektedir. Büyük sanayi memleketlerinde âdet olmuş olan ve iş veren ve iş alan arasında zuhura gelen tezat hemen hemen vakî değildir.

Yerli sanayi tarafından istihdam edilen işçilere gelince, burada kemmi (kantitatif) bir fazlalık müşahede olunmakla beraber eskiden beri keyfi (kalitatif) bir eksiklik mevcuttur. İş bilmeyen anele (ungelernt) adedinin yüksek bir yekun arzemesine mukabil ve bugünkü iktisadi buhrandan dolayı işsizliğin hâkim olduğu bu sıralarda bile usta amele noksanı müşahede edilmektedir.

Bu noksanı telâfi etmek istiyen Yunan sanayii ecnebi memleketlerden usta amele celbetmektedir.

Yunan amelesinin diğer memleket amelesine nazaren yeknazarda iş görme hususunda geri olduğu zannî bedeni ve ruhi kabiliyetlerden ziyade mahrum olduğu umumî ve teknik terbiye ve tahsilden ve gayri kâfi gıda şeraitinden ileri gelmektedir. Bu şeraitin islah edildiği gün Yunan ameleleri iş görme kabiliyetinin de kantitatif, kalitatif bir şekilde tezayüt ettiği görülecektir. Bu sahada Yunanistan bilhassa son senelerde terakki göstermiştir.

İş mevzuatı kanuniyesine gelince: Yunanistan işçi sınıfının himayesi için bilcümle modern hususiyatı tatbik etmektedir. Bugün Yunanistanda mer'î hukuklardan: Kadınların ve sinirüste vasil olmamış çocuklar hakkında ki kanun, işsizliğe dair kanun 8 saat mesaiye müteallık kanun, amelesinin iş esnasında ma-

ruz kalacağı tehlikelere karşı iş verenin (patronun) tabi olduğu tazminat mükellefiyetine dair kanun, pazar tatiline ve saireye dair kanunlar tadat edilebilir.

Yunanistanda bu sıralarda hükümet tarafından, kanun vaz eden müesseselerin bu devresine yetişmek üzere bir içtimai sigorta müessesesinin tatbiki hakkında bir kanun lâıyhası ihzar edilmektedir.

Sermaye harekâtı:

Asrı hazır iktisadiyatına veche veren esas âmillerden birisi de hiç şüphesiz sermaye harekâtıdır, Realkapital denilen a y n i s e r m a y e burada asıl mühim rolü oynar. Yunanistanda bugün mevzu aynı sermaye vasati ve garbi Avrupa müterakki memleketlerle mukayese edilmiyecek derecede azdır.

Sanayi ve modern münakale tesisatı gibi has bir sermaye bünyesi arzeden müesselerde sermaye noksanı bilhassa göze çarpar.

Bununla beraber aynı sermayenin memlekette, velevki tedrici bir surette olsun, inkişaf ettiği inkâr olunamaz. Fakat bu mikdar mevcut mühim ihtiyaçları tahminden çok uzaktır. Bu sebepten dolayı bugün memleketin bir çok sahasında sermaye fıkdanı müşahade olunmaktadır.

Halbuki bu keyfiyet Yunanistanı Garbi - Avrupa kültür ve ve ekonomik seviyesine erişmekten alakoymaktadır.

Memleketteki sermaye fıkdanı halkın mahdut tasarruf kabiliyetine irca edilmektedir. Tasarruf kabiliyeti ise millet geliri ile alâkadar olup Yunanistanda pek fazla değildir.

Büyük gelirler büyük tasarruflara imkân bahşederler; tasarruf ise diğer taraftan sermayenin terakümüne hizmet eder bu da büyük sermaye dolayısıyla fazla gelir husule getirir. Halbuki yunastanda büyük sermaye olmadığı için yüksek gelirler ve büyük tasarruflar vücade gelmemiştir.

Sermaye kıtlığı geçiren memleketler yüksek faiz mukabilinde ecnebi sermayesi cezbedebilirler; bu sermaye de, müsmir tarzda işletilecek olursa, halk gelirinin tezayüdüne badi olarak nihayet tasarruf şeklinde tecelli eder.

Bu sebeplerden dolayı Yunanistan da ecnebi sermayesi celep etmektedir.

Büyük bir mıkudara balig olmıyan bu sermaye ademı itimattan dolayı değil mütemadi harplerden, milli paranın tahavvülünden ve iktisadi anomalilerden dolayı matlup mıkvarda gelmektedir.

Kaldı ki şimdiye kadar gelen ecnebi sermayesi müsmir işlere umumiyetle harp masraflarına istimal edilmiş olmakla mevcut sermaye fikdanınına medar olmamıştır. Ancak son senelerde, bilhassa 1924 senesinden beri akte edilen ecnebi devlet istikrazları produktif ve tatbiki işlere sarf olundular. Bu cümleden olmak üzere iki mahacı istikrazı akte edilmiştir. Bunlardan biri 1924te 12,300,000 İngiliz liralık bir kıymeti muharrereye ve diğeri Amerika hükûmeti tarafından 12,167,000 dolar olmak üzere akte edilmiştir. Bu istikrazlar şehir ve köylere iskân ettirilecek muhacı için yapılmıştı. 1922 senesinin Anadolu harbi maglûbiyeti üzere Yunanistana parasız gelen bu insanların mıkdarı 1,500,000 ne balig oluyordu.

Bunlardan sonra produktif istikraz adını taşıyan ve 22000000 İngiliz liralık bir yekûne varacak olan bir istikraz gelir. Bu istikrazın ahzına başlanan kısmından irva ve iska tesisatı ve Makedonyadaki tuğyanlara karşı duracak setler inşa edilmek suretile geniş mezruat sahası kazanılmış ve bir kısm yol inşasında kullanılmıştır.

Sair mühim bir istikraz da 1925 senesinde "Cociete commerciale de Belgique,, tarafından devlete temin edilecegi vadedilen demir yolu istikrazıdır. Bu şirkete devlet eski demir yollarının tamirini ve yeni demir yolu inşasını ve demir yolu malzemesi getirtmegi ihale etmiştir.

Gene bu zaman zarfında sair ecnebi istikrazları da akte edilmiştir. Bu meyanda 10 milyon dolara balig olan ve Atina, Pire ve civarının su işlerine sarf edilen istikraz ile mektep binalarının inşası için akte edilen 1 milyon İngiliz lirası tutarındaki istikraz zikre değer.

Bu söylediklerimizden mada aynı zaman zarfında Yunanistana hususî istikraz şeklinde ve muhtelif teşebbüslere yatırılan ser-

maye plasmanları şeklinde sair ecnebi sermayesi girmiştir.

Yunanistana 1924 senesinden bugüne kadar giren ecnebi sermayelerin yekunu takriben 1300 altın firanka varmaktadır. Bunlardan takriben 1,000 milyonu devlet istikrazlarını ve mütebaki 300 milyonu hususî istikrazları ve muhtelif nisbetlere yatırılan sermayeleri (inverstition) teşkil etmektedir.

Bu sahada birinci mevkii Büyük Britanya teşkil etmekte ve dan sonra sıra ile Müttehidei Amerika, Fransa, Belçika vesair devletlerden İsveç, Hollanda ve Almanya bunu takip etmektedirler.

Hal hazırda Yunanistana az sermaye yatıran Almanya 1914 senesinde devlet istikrazı ve hususî istikraz şeklinde cesim bir sermaye tahsis etmek suretile İngiltere ve Fransadan sonra gelmekte idi.

Hali hazırda Alman sermayesinin Yunanistandaki mümessili Siemens u. Halkse şirkettir. Bu şirkete 38 sene müddetle bilcümle telefon tesisatı, idame ve işletme hakkını (şirketin kendi hesabına olman üzere) verilmiştir.

Ecnebi istikrazların diğer kısımlarıda ahzedilmekte ve bunlar ile başlanılmış müsmir tesisat inşa ve ikmal edilmektedir. Bu faaliyetin neticesi çok geçmeden halk iradının tezayüdünde tecelli edecektir.

II. Yunanistanın ecnebî memleketler ile iktisadî münasebetleri

Umumî nazar: Yunanistanın ecnebi memleketler ile olan iktisadî münasebatına dair kolayca bir fikir hasıl edebilmek için memleketin iktisadî bilânçolarına bir nazar atfetmek kifayet eder.

Bu muvazenelerden ticaret muvazenesi extraordiner ve ordiner geliri ve ordiner düyunatı ihtiva eder.

Yunanistanın 1929 senesine ait hesabat bilânçosu (1,000 altın frankı olarak gösterilmiştir.)

AKTİF

Emtea ihracatı	469,751
Ticaret gemilerinin kazancı	37,730
Ecnebi memleketlerde işliyen Yunan sermayesinin hasılâtı	20,100
Harice muhaceret eden Yunanlıların havaleleri	195,372
Seyyahların bıraktıkları para	27,100
Harp tazminatı	24,870
Defizit	326,150
Yekûn	1,100,773

PASSİF

Emtea ithalatı	892,773
Sigorta primleri	27,100
Dâlet borçlarının amortisman payı	109,000
Yunanistandaki ecnebi sermayesinin hasılâtı	42,000
Yunan seyyahlarının yaptıkları masraflar	30,000
Yekûn	1,100,773

Yunanistan matlûbat ve münasebatının vaziyetini gösteren bu hesabat bilânçosunda memleketin hariçle olan münasebetini ifade etmek itibarile en şayan ehemmiyet olan kısımlardan ihracat ve ithalât taallûk eden maddeleri gösteren ticaret bilânçosudur.

Daha ilk nazarda ihracatın ithalâta nazaran çok farkettiğini ve ihracatın ithalâtın $\%$ 52 sine bali olduğu görülmektedir.

Yunanistanın ticaret bilançosu eskidenberi passiftir. 1928 senesine kadar devam eden bu passivite, ondan sonraki senelerde olduğu kadar nazarı dikkate çarpmıyordu. 1918 senesinde ihracat ithalatın $\%$ 50-60 ını teşkil ediyordu. Fakat bu seneden sonra ihracat ithalatın yüzde 40 ına varacak surette düştü, bunu takip eden senelerde biraz muhafaza etti ve nihayet bir tezayüt temayülü gösterdi.

İhracat ticareti: Yunanistan ihracat ticaretini karakterize

eden noktalar, ihraç edilen hemen bilûmum emtianın ziraat mahsullerinden tereküp etmesidir.

Yunanistan ihracat ticaretinin son senelere ait rakamlarını tetkik edecek olursak, harpten sonraki sanayi inkişafına rağmen bunlardan yüzde 65'inin yine zirai emtiandan tereküp ettiğini görürüz:

1929 ve 1930 senelerinde ihraç edilen maddelerin (milyon frank olarak) rakamları berveçhiatidir:

	1929	f°	1930	d°
Tütün	263	55,9	225	56,5
Üzüm	70	14,9	64	16,1
Zeytin yağı ve zeytin	27	5,8	14	3,5
Şarap ve taze üzüm	43	9,2	19	4,8
Sanayi mamulâtı	32	5,9	18	4,5
Sair maddeler	35	8,3	58	14,6
Yekûn	470	100	398	100

Ihracatın yapıldığı ecnebi memleketler sıra ile şunlardır:

	1930 da milyon altın frank olarak	yüzde
Almanya	92	23,1
Müttehidei Amerika	57	14,3
İtalya	55	13,8
İngiltere	49	12,3
Fransa	26	6,6
Mısır	18	4,6
Sair devletler	101	25,3
Yekûn	398	100

Bu tabloyu da tetkik edecek olursak Yunan mahsulâtına en iyi mahrecin Almanya olduğu ondan sonra Müttehidei Amerikanın, İtalya'nın ve İngiltere'nin geldiğini görürüz.

Ihracat maddeleri meyanında birinci dereceyi teşkil eden ve 1930 senesinde ihracatı umumiyesinin yüzde 56 sını teşkil eden emtia tütündür.

Balkan harbinden evvel Yunanistan tütüne fer'i bir ehemmiyet atf ederdi. Balkan harbinden sonra yunanistana ilhak olunan yerler ile tütün ziraat ve ticareti ehemmiyet kesbetmiş ve yunanistanın harici ticaretinde birinci mevki işgal etmiştir. 1914 tütün ihracatı umumiyenin ancak yüzde 23 ünü teşkil ediyordu.

Yunan tütününe karşı gösterilen talep ve husule gelen fiyat tereffüü keyfiyeti müstahsillere büyük kazançlar temin ederek tütün istihsalinin büyük adımlarla inkişafına sebebiyet vermiştir. Fakat diğer taraftan komşu devletlerden Bulgaristanın, Türkiyenin ve Yugoslavyanın tütün ziraati ve ihracatı tevessü ederek Yunan tütünleriyle keskin bir rekabete başladı.

Bu memleket tütünlerinin nefaseti (kalitesi) yunan tütünleri derecesinde olmamakla beraber [1] Yunan istihsalinin de hissei iştiraki olan umumi arzın tezayüdü 1923 senesindeki tütün buhranını doğurdu. Bu buhran neticesinde Yunanistan tütün istihsalinin ancak yüzde 38 ine mahreç bulabiliyordu.

Tütün buhranı komşu devletlerde de - şiddetini biraz kaybetmekle beraber - devam ediyordu. Buhranla mücadeleye geçmek isteyen devlet, bundan sonraki fasıllarda izah edileceği veçhile, bu işe müdahale ederek bazı tedbirler ittihaz etti.

Yunanistan tütününün bugün en mühim müşterileri 1930 senesinde istihsalı umumiyenin 78 milyon altın franka baligolan °^{p} 34 nü alan Almanya, °^{p} 20 nisbetinde satın alan Müttehidei Amerika, °^{p} 11 İtalya, °^{p} 7 ile Çekoslavakya, °^{p} 6 Hollanda, °^{p} 4 Avusturya ve Belçika, İsveç, Mısır, Lehistan ve sairedir.

Yunanistanın ihracat ticaretinde ikinci mevki ü z ü m teşkil etmektedir.

Cihan piyasasına kalite ve kantite itibarile ü z ü m mahsûlünü veren yegâne memleket olmak itibarile Yunanistan bir zamanlar bu mahsulün monopoluna bile malikti.

1860 - 1893 senelerinde ü z ü m istihsalı son derecede teza-

[1] Yunan profesörlüğün bu satırları muhtacı izah olmakla beraber tercümede sadık kalmağı tercih adıyorum. Türk - Yunan iktisadi münasebetlerine dair hazırladığım etütltte bu cihetleri bittabi tenvir ve izahl etmeğe çalışacağım.

yüt etmişti. Bu seneler zarfında Yunanistan ihracatının $\text{°} 75$ ni üzüm teşkil ediyordu. Fakat 1893 senesinde üzüm mahsulünde bir buhran baş gösterdi. Devlet bu mahsulü korumak için tedbir almağa mecbur oldu.

Bu sahada muhtelif teşkilât vücuda geldi. Ve 1925 senesinin sonunda "Muhtar bir üzüm sendikası," tesis edildi. Bu Sendikat'ın vazifesi müstahsillerin menfaatlarını gütmek üzere üzüm arz ve talebinin makul fiatlar tahtında satılmasını tevizin etmektir. Sendika gayesine varabilmek için ihtiyat stok teşkil etmek veya istihsal fazlasını doğrudan doğruya satın alabilmek hakkına maliktir.

Son senelerde Yunan üzümleri monopol karakterini kaybetmiştir; üzüm ziraatının muvaffakkiyetle başarıldığı Avusturalya ve Kaliforniya memleketleri mühim rakip olarak üzüm piyasasına çıkmışlardır.

Yunanistan iktisadiyatında üzüm bugün eski mevkiini muhafaza edememekte ve yerini biraz evvel zikrettiğimiz tütüne terk etmektedir.

Bu gün mühim üzüm alıcıları meyanında istihsali umumiyenin takriben yarısını alan İngiltereyi badehu $\text{°} 16$ ile Hollandayı ve $\text{°} 11$ ile Almanyayı görmekteyiz.

Yunanistan ihracatının mühim maddelerinin birini de zeytin yağı teşkil etmektedir.

Bu iki emtiada Yunan toprağına has mahsuldendir. Zeytin yağı, tütün ve üzüm gibi asıl ihracat emtiası olmayıp kısmı âzamı dahilden istihlâk edilmektedir. Dünya zeytin yağı istihsalinde Yunanistan İspanya ve İtalyadan sonra üçüncü mekii işgal eder.

Zeytine gelince; Yunan zeytinlerinin başlıca alıcıları Romanya ($\text{°} 26$), Müttehit Amerika ($\text{°} 22$), Mısır ($\text{°} 22$), bunlardan sonra sıra ile Arjantin, Bulgaristan, Fransa ve İtalya gelir.

Yunan zeytin yağının en mühim alıcısı ise $\text{°} 71$ nisbetinde İtalya, $\text{°} 10$ nisbetinde Mısır badehu Bulgaristan, Fransa ve büyük Britanya ve saire gelir.

Yunanistan ihracatında mühim bir ehemmiyet ahzedən

maddelerden biri de Şaraptır. İhraç edilen Yunan şarapları nefaset itibarile pek iyi olmamalarına rağmen ticarette sofran şarabı olarak muamele görmektedirler. Buna da sebep bu işe şimdiye kadar lâzım gelen ehemmiyetin verilmemiş olmasıdır. Yunan şarap sanayiinin son senelerde gösterdiği inkişaftan sonra Yunan şarap ihracatı fazlalaşmağa başlamıştır.

İhracatın mühim kısmını kırmızı şaraplar teşkil etmektedir. Tahammürü henüz tamamlanmamış olan ve fazla miktarda boya maddeleri ve fazla şeker maddeleri ihtiva eden bu şaraplar ecnebi memleketler şarap sanayiinde maddi iptidaiye (ham madde) olarak kullanılmaktadır.

Yunan şarap müşterileri meyanına istihsali umumiyenin $\frac{1}{30}$ unu alan Fransa, $\frac{1}{12}$ nisbetinde Mısır, $\frac{1}{10}$ ile İngiltere, $\frac{1}{9}$ ile İtalya, $\frac{1}{9}$ ile Almanya ve badehu Belçika, Hollanda v.s. ithal edilir.

Sanayi mamûlâtına gelince: harpten sonra ki yerli sanayiinin ehemmiyetli bir surette inkişaf etmesine rağmen manul mevadın ihracatı henüz cüzidir.

Bunun sebebini de ecnebi memleketlere milli mamûlâtını sevkeden büyük sanayi memleketlerin kuvvetli rekabetinde aramak icap eder.

Yunan sanayi mamûlâtının 1929 senesi istihsal ve ihracatı bize sanayi şubeleri hakkında şu resmi vermektedir:

	İstihsal (1929) İhracat (milyon altın frank olarak)	
Sanayii ihraciye (maden sanayii)	3,8	2,6
Makina sanayii	18,2	—
İnşaat sanayii malzemesi	26,8	0,1
Mensucat sanayii	124,4	13,6
Kimya sanayii	73,5	9,9
Gıda maddeleri	98,8	1,6
Debagat	46,3	—
Kâğıt sanayii	14,0	—
Telebbüs	4,1	—
Sanayii haşebiye	23,2	—

	İstihsal	İhracat
Tütün sanayii	14,3	—
Elektrik istihsalı	32,0	0,7
Yekûn	479,4	28,5

Bu tabloyu tetkik edecek olursak Yunan sanayi istihsalinin oldukça bir ehemmiyet kespettiğini ve memleketin sanayi mamulâtına olan ihtiyacın yüzde 60'ını tatmin ettiğini görürüz. Yerli sanayi mamulâtının ihracat eşyası meyanında ahzettığı nisbet ancak yüzde 6'dır. Bu kısım ihracatın vaki olduğu memleketler bilhassa Mısır, Bulgaristan, Yugoslavya, Türkiye, Romanya ve sairedir.

İthalât ticareti:

Nazarımızı biraz da ithalât ticaretine ve bu ticaretin tarzı teşekkülüne çevirelim. Yunanistan ithalâtını karakterize eden cihet ithal edilen eşya meyanında sanayi mamulâtının birinci derecede bulunması ve ziraat ve hayvancılıktan mütevellit mahsulün ancak bundan sonra gelmesidir.

Aşağıdaki tablo Yunanistanın 1930 senesi zarfında ithal ettiği eşyanın ne gibi mevaddan terekküp ettiğini göstermektedir:

	(altın frank olarak)
Sanayi mamûlatı	288
Ziraat ve orman mahsulâtı	226
Madenler	77
Hayvanattan hasıl olan mekûlât	57
Sair mahsuller	82
Yekûn	730

Mezkûr tablodan da anlaşıldığı vechile ithalâtın asıl rüknünü 1932 senesinde 288 milyon altın franka ve ithalâtı umumiyenin % 39 a baliğ olan sanayi mamûlatı teşkil etmektedir.

İthal edilen sanayi mamûlatı dahili talebin takriben % 40 ına tekabül eder. İthal edilen mamûlat meyanında 101 milyon altın franklık bir kıymet ahzedenden mensucat eşyasını, badehu 74 milyon altın frank-

lık makineleri, 41 milyon altın franklık kimyevî mamulâtı, 25 milyon altın franklık gıda maddelerini ve 24 milyon altın franklık maadin ve saireyi görmekteyiz.

İthal edilen sanayi mamûlâtın men'se memleketleri Büyük Britanya, Almanya, Fransa, Belçika, Müttehidei Amerika ve Çekoslovakya'dır.

İthalâtta ikinci derecede gelen ziraat mahsulleridir. 226 milyon altın franklık bir kıymet ahzeden bu mevat umumî ithalâtın % 31 ini teşkil eilmektedir. Yunanistanın, yukarıda zikrolunduğu gibi, bir ziraat memleketi olmasına rağmen bu rakamlar biraz garip görünmektedir.

Gerek ithalâtın ve gerek ihracatın ziraat mahsulâtı ihtiva etmesinin sebebi şudur:

Çünkü memlekette yetişen mahsulât dahilde istihlâk olunmayan ve kısmı azamı harice satılan "Kalite emteası", denilen emteayı nefiseden terekküp etmektedir.

Yunanistan bütün ihtiyacını müstakilen istihsal etmek prensibinden vareste olarak yalnız tabii şeraitin memlekete daha müsait bir surette bahşettiği kıymetli ve nefis (edel) ziraat emtiasının istihsaline sarf ve gayret etmektedir.

Çünkü, netice itibariyle, bu Kalite - emteası satışından mütevellit hasılat mukabilinde Yunanistan bir çok zarurî ve mühim ihtiyaçlarını (bilhassa sanayi mamula olan ihtiyacı) bu mübadele tarikile daha kârlı bir surette temin edebilmektedir.

İthal edilen ziraat ve orman mahsullerini yakinen tetkik edersek bunları şu nispetler tahtında tesbit edebiliriz:

Hubuat	yüzde 53
Orman istihsalatı	" 16
Pirinç	" 4
Kahve	" 3
Muhtelif	" 14
Yekûn	" 100

Bu istatistike nazaran ithal edilen ziraat ve orman mahsul ve mamulâtından hububat yüzde 63 ü teşkil etmektedir, 1929 senesinde 712100 tona ve 1930 senesine 823700 tona baliğ olan

hububat istihsali bu iki senelik vasatisine nazaran memleket hububat ihtiyacının yüzde 54 ünü temin edebiliyor. Müttebaki yüzde 64 ü ecnebi memleketlerden ithal edilmektedir. İthal edilen hububatın menşei memleketlerden evvela Müttehedei Amerika, hadehu sıra ile Kanada, Arjantin, Macaristan, Rusya ve ve saire gelivor.

Ecnebi memlekette ithal olunan maadin de oldukça mühim bir fasıl teşkil ediyor. 1930 senesinde ithal edilen maadinin kıymeti 77 milyon altın franga balığ olmaktadır.

Maadin itibarile zengin olan Yunanistan Taş Kömürüne ve madeni yağlara malik olmadığından dolayı hariçten maden ithal etmek zaruretinde kahyor. İthal edilen maadinin büyük bir kısmını maden yağları (Mineralöl) teşkil eder. İthal edilen kömürün kıymeti 395 milyon drahmiye ve ithal edilen petrol ve benzin kıymeti de 393 milyon drahmiye varmaktadır. Bunların menşe' memleketleri ise Müttehedei Amerika, Büyük Britanya, Romanya, Rusya ve Almanyadır.

Yunanistan ithalâtına iştirak eden devletler berveçhiatidir:

	Altın Frank	°/°
Müttehede Amerika	111	15,2
Büyük Beritanya	92	12,5
Almanya	73	10,0
Fransa	52	7,1
İtalya	44	6,1
Yoguslâvya	41	5,6
Romanya	48	5,6
Sair memleketler	276	37,8
	<hr/> 730	<hr/> 100

Bu istitistike nazaren Yunanistan ithal ettiği eşyanın yarısını dört devletten satın almaktadır: Müttehedei - Amerika, Büyük Beritanya, Almanya ve Fransadan.

Yunanistan ticaret bilânçosunun ziyadece passif olmasından dolayı bu memleketlerin her birinden vaki olan ithalât bunlara vaki ihracat ile makayese edilecek olursa Yunanistanın aleyhine

bir netice çıkarabiliriz. Buna rağmen Yunanistan ticarete bulunduğu bazı memleketler ile aktif bir ticaret bilânçosu da arz etmektedir. Bunlar: Mısır, Almanya, Avusturya, İtalya, Hollanda ve Lehistan'dır.

Almanya ve Yunanistan arasındaki ticaret münasibetlerine gelince: Yunan istatistik dairesinin rakamlarına nazaran 1929 ve 1930 senelerinde Yunanistan ve Almanya arasında ithal ve ihracat edilen eşya şu suretle tezahür etmektedir:

	İthalât (Milyon altın frank olarak)	İhracat
1929	83	107
1930	73	93

Bu rakamlara nazaran Yunanistanın Almanyaya ihrac ettiği eşya Almanyadan ithal ettiği eşyadan daha fazladır.

1930 senesi zarfında Almanyaya ihrac edilen Yunan emteası şu mevattan mürekkepti: (milyon altın frank olarak):

Tütün	78
Üzüm	7
Şarap	1
Sair mevât	7
	<hr/>
	93

Almanyaya ihrac edilen mevaddı ihtiva eden bu tabloda da, ziraat emteasının ve bilhassa Almanya'da sigara sanayiinde işlenen tütünün, pek bariz bir şekilde tezahür ettiğini görürüz.

Alman tütün ticareti ve kısmen Alman sigara sanayii Almanyada mütemedden Yunanlıların elinde bulunmaktadır. 1930 senesi zarfında Almanyadan Yunanistana ithal edilen emtea şu mevaddan tereküp etmekte idi. (milyon altın frankı olarak):

Maadin ve madeni eşya	27
Mensucat eşyası	12
Kimyevi maddeler	7
Sair mamulât	27

Yunanistanın Almanyadan ithal ettiği eşya meyânında bil-

hasa makineler, boyalar ve sanayi mamulâtı zikre şayandır. Son seneler zarfında Almanyadan ithal edilen eşya gittikçe tezayüt etmektedir.

Yunanistanın sair Balkan memleketleri olan ticareti de oldukça mühimdir. 1930 senesi zarfında bu ticâret (milyon altın frangi ifade edilirse) şu manzara arz ediyor:

	İthalât	İhracat
Yugoslavya	41	2
Romanya	41	5
Türkiye	25	1
Bulgaristan	11	7

Bu tabloya nazaran Yunanistanın Balkan memleketlerden olan ithalâtı azim ve ithalâtı umumiyenin $\frac{1}{10}$ 17 sini teşkil etmekle beraber aynı memleketlere olan ihracatı asgari bir haddedir. Bu tezahürün sebeplerini de şurada aramak icap eder. Yunanistanın bir ziraat memleketi olmak hasebile istihsal ettiği emtea aynı zamanda komşu memleketlerde istihsal olunmakta ve hatta bu emtea Yunan mahsulü yanında cihan piyasalarında rekabet etmektedir.

Bu sebeplerden dolayı Yunan mahsulâtı ziraiyesi Balkan memleketlerinde mahreç bulamamaktadır. Yunan sanayi mamulâtında da aynı keyfiyet caridir. Kaldı ki Yunan mamulâtı sanaiyesi büyük sanayi devletlerin rekabeti karşısında çekilmek mecburiyetindedir.

Fakat hayat için elzem olan ziraat mahsulünden fakir olan Yunanistan zikredilen bu memleketlerden hububat, hayvanattan hasıl olan mekûlât ve odun ithal etmek zaruretindedir.

Hesabat muvazenesi:

Yunanistanın ecnebi memleketlerle iktisadî münasebetlerini bize gösteren hesabat bilânçosu ihraç ve ithal edilen eşyadan mada sair (pozisyonlar) kalemler ihtiva etmektedir.

Dar bir çerçeve dahiline sığdırılması icap eden bu etütte ancak bazı mühim pozisyonlar üzerinde tevekkuf edebileceğiz.

Bu meyanda ilk evvela kaydedilmeğe degen kalem Yunanistana en müliin bir varidat kaynağı teşkil eden harici memle-

re hicret etmiş olan Yunanlıların havaleleri yani Yunanistan'a gönderdikleri paradır.

Bu havalelerin son senelere ait tutarı şu rakamlara balig oluyordu: (milyon altun frank olarak) :

1927	199
1928	161
1929	195

Hesabat bilançosunun gizli varidatını teşkil eden sair mühim bir pozisyonda deniz ticaretinin getirdiği kazançlardır. Malûm olduğu veçhile Yunanistan oldukça mühim bir ticaret filosuna maliktir. Bunun $\frac{90}{100}$ ni ise beynelmilel nakliyat ile meşguldür.

Harp senelerinde mevcudu müvakkat bir zaman için azalan ticaret gemileri mütemadiyen inkişafetmektedir. 1930senesi istatistiklerine nazaran Yunan ticaret filosu 1,413,020 (Brutto - Rey) tonaje malik olan 559 ticaret gemisi ve cem'an 55,993 tonalâtoya malik olan 708 yelken gemisine balig olmaktadır.

Harbî umumî zarfında ve navlunların tereffuun sıralarında ticaret gemiciliğinin kazancı büyük bir yekûn teşkil ediyordu. Fakat 1920 senesi deniz gemiciliği buhranından sonra kazançlar ehemmiyetli bir surette tenezzül etmişti. 1929 senesi deniz gemiciliği kazancı takriben 37 milyon altun frank olarak tahmin edilmektedir.

Yunanistan hesabat bilançosunun passif kısmında yani borçlu faslında eşya ithalâtından maada 109 milyon altun franga balig olan devlet borçlarının itfa bedeli ve 42 milyon altun frank tutarında ki Yunanistana yatırılan ecnebi sermayesinin hasılatı vardır.

Bu meblâğlar Yunanistanın harp esnasında ve harpten sonra ecnebi memleketler ile geniş mikyasta aktettiği ecnebi istikrazların amortismanlarını ifade ederler.

Yukarıda izah edildiği veçhile de Yunanistan ticaret bilançosu passif olup 1929 senesinde 423 milyon altun franklık bir zimmet (defizit) arz etmektedir.

Passif pozisyonların hesabından sonra 326 milyon altun franga tesbit edilen mezkûr defizitlerin karşılığı 1929 senesi Yunan-

nistana celbedilen istikrazlar suretile temin edilmiştir.

Bu hadiseden şunu anlayabiliriz: Büyük devlet istikrazlar devresinden sonra hesabat muvazenesinde tahaddüs eden bu defizit derhal azalacaktır.

Hesabat bilançosunun aktif tarafındaki varidatın tezayüdü ile de ticaret bilançosunun passif tarafında bir tenezzül husule gelecektir.

Bu varidatın mühim olduğu taktirde, ve memleketin ithalâttan maada harice olan düyunatı tezayüt etmediği taktirde, Yunanistan ticaret bilançosu yine passif kalacak fakat defizit'i asgarî bir hadde inecektir.

III. İKTİSAT SİYASETİ

Yunanistan iktisat bünyesine ve iktisadî münasebetlerine atfedilen bu kısa nazar belki şöyle bir fikir uyandırabilir. Yunanistan ziraat itibarile bir monokültür memleketidir. Çünkü ecnebi memleketler ile olan münasebeti esas itibariyle ve ancak biricik bir maddeye, bundan evvelki fasıllarda işaret ettiğimiz veçhile ihracatı umumiyenin $\%$ 50 - 60 ını tutan tütün e, inhisar etmektedir.

Bu zaviyeden bakılacak olursa Yunanistan iktisadiyatının inkişafı daima bir monokültür temayülü arz etmekle çok garip gözükmemektedir.

Geçen asırda ise ihracat ticaretine hâkim olan, ve hatta 1881 senesi ihracatı umumiyesinin $\%$ 80 nine balığ olan ü z ü m mühim bir mevki işgal ediyordu.

1914 senesinden itibaren Tütün, Üzümün eski yerine geçti. O zamandan beri gerek istihsalde gerekse ihracatta oldukça büyük bir inkişafına şahit olduğumuz tütün mahsulünün ihracatı kıymeti 1925 senesinde ihracat umumîye kıymetinin $\%$ 70 şine balığ olmaktadır. Yunanistanın bu sahadaki tecrübeleri, monokültürün carî olduğu sair memleketlerde olduğu veçhile pek tatminkâr değildir. Üzüm ticaretinin 1893 senesinde maruz kaldığı buhran hakikat halde Yunanistan iktisadî hayatını ciddi bir surette sarsmıştı. Bunada faşhca selâp memleketin vâki olcacak ilalâ-

tın büyük bir kısmı ecnebi memleketlere sürülecek üzümün satışına vabeste idi.

Aynı şiddette olmamakla beraber 1923 senesinde tütün buhranı buna müşabih bir teşevvüş şiddetini geçirdi. Bu buhran, nisbeten azaltmakla beraber, el'an devam etmektedir.

Yunanistan ihracat memleketi iktisadiyatının zaif noktasını teşkil eden yalnız bu monokülür mes'elesi değildir. En büyük mahzur ihracat ticaretinin esas emteasını teşkil eden tütünün ve ikinci derecede gelen üzümün, hayata zarurî olan maddelerden madut olmayıp arz ve talepleri şiddetli tahavvülâta uğraması mümkün olan kalite emteası (kalitaest - produkte) bulunmalarında ileri gelmektedir.

Vaziyetin bu şekline nazaran devletin bilhassa bu sahada takıp ettiği siyaset bervçhiatidir:

Tütün zeriyaatının tahdidi:

Devlet 1931 senesi mayisinde Yunanistanda istihsal edilen tütün mikdarını tenzil etmeğe karar vermiştir.

Bu gayeye varmak için bataklık ve gayri müsait topraklarda, hatta senelerden beri sistematik tütün zeredilen bazı mıntakalarda dahi tütün zeriyaatını bir kanun mahsusı ile menetmiştir.

Devletin bu tetbirlerle istihdaf ettiği şey tütün fazlai istihsaline ve bundan ileri gelen ve tütün buhranı tevhit eden fiat sukutuna mani olmaktır.

Gene aynı zamanda tütün zeriyaatının islâhi ve rasyonalizasyonu işlerileri ve tütüne hariçte müşteri bulmak propoganda yapmak gibi mahreç bulma işleri ile meşgul olmak üzere bir tütün teşkilâtı ihdası düşünülmektedir.

Yunanistan ihracatında birinci mevkii işgal eden üzüm hakkında da bir vakıtlar buna müşabih tedbirler ittihaz olunmuştu. Yukarıki fasıllarda temas ettiğimiz " Muhtar üzüm sindikası " elyevm mevcuttur. Teşkilâtın muvazzaf olduğu işler istihsalin islâhi, mahsule müşteri bulmak betahsis ihtiyat teşkili ve fazla mahsulü iştirâ etmek ve nehayet arz ve talep arasındaki tevazünü temin etmektir.

Hububat zeriyaatının himayesi:

Halk tarafından bir taraflı bir istihsal haline getirilen tütün zeriyaatı memleketi bugün şahit olduğumuz buhrana sevk etmişti. Yalnız tütün istihsaline lehine sarfedilen bu faaliyet hububat ziraatı mahdud bir sahadan ileri geçiremiyordu. Bunu nazarı itibare alan devlet hububat zeriyaatını her cihetçe korumağa, onu kazanç getirecek bir tarzda islahı başlamıştır. Fakat Avrupanın hububat istihsal eden sair memleketlerinde olduğu gibi, Yunanistan da istihsal edilen hububat deniz aşırı devletlerden ithal edilen hububattan daha çok pahalıya gelmektedir.

Bundan dolayı devlet hububatın ithalât gümrüğünü tezyit etmiş ve aynı zamanda hububat istihsalinden mütevellit vergileri tenzil etmiştir.

Bundan maada devlet tohumları islah için islah ve tecrübe istasyonları ve müesseseleri tesis etmiş ve Ziraat Kooperatifleri teşkilini teşvik etmiştir.

1930 senesinde Yunanistan ziraat kooperatiflerinin adedi 518'le baliğ olmuştur.

1929 senesinde bir ziraat bankası tesis edilerek bunun doğrudan doğruya veya ziraat kooperatifleri kanalından köylüye müsait şeraitle ikrazda bulunması temin edilmiştir.

Diğer taraftan devlet Tesalya ve Makedonya mıntakalarında büyük irva ve iska tesisatına girişmiştir. Bu tedbir sayesinde de elyevm kurak sahaların hububat zeriraatine salih bir vaziyete getirilmemesi mümkün kılınacaktır.

Gümrük siyaseti:

Devlet yeni bir gümrük tarifesi ile Yunan ziraat mahsullerinin ecnebi memlekette istihlâki temin için tedbir aldı. 1923 te Yunanistanda yeni bir tarife ihzar edilmiş ve 1 kânunu sani 1926 mevkii tatbiki vazolunmuştur. Bu gümrük tarifesinde ticaret eşyası yeni bir tasnife tabi tutulmaktadır. Bu tarife 1884 senesinin gümrük tarifesi gibi münhasıran bir mali gayeyi istihdaftan ziyade inkişaf eden Yunan yerli sanayiini korumayı hedef ittihaz ediyordu.

Elyevm mer'i olan gümrük tarifesi iki nevi gümrük resmini ihtiva

ediyor. Ticaret mukavelesi akteilmeyen devletlerin ithalât eşyasına mahsus olmak üzere m a x i m a l azamî tarife ve ticaret mukavelesi akteilmiş devletlerden ithal edilen eşya içinde (m i n i m a l) asgarî tarifeden ibaret olmak üzere iki nevi tarife mevcuttur. Son senelerde hemen bütün Avrupa ve birçok Amerika devletleri ile ticaret mukaveleleri akteılmıştır. Bunun neticesi olarak k o n v a n s i y o n a l (ahdî) tarife denilen üçüncü bir tarife katagori'si husule gelmiştir. Asgarî tarifeden daha alçak bir gümrük resmi ahzeden bu son tarife sistemi, mukaveleler ile en fazla müsaade görecekt devletlere tatbik edilmektedir.

Muhtelif ticaret mukavelenamelerin aktinde Yunan ziraat mahsullerinin muhtelif memleketlerde müsait ithalât şeraitine mazhar olmasını temin için devlet son derece sarf ve gayret etmiştir. Bu cümleden olmak üzere tütünü, üzümü ve şarabı zikredebiliriz.

Tütün inhisarı mevcut olduğu memleketlerde Yunan tütününden asgarî bir miktar satın alınması temin edildi. Bu sıralarda akte edilen Yunan - Fransız ticaret muahedesinde de buna mümasil bir şart kabul ettirildi.

Muayyen bir gümrük tarifesinin tatbiki Yunan ziraat mahsullerinin ecnebî memleketlerdeki sürümünü teshil etti.

Biraz da Yunanistanın ikinci istihsal şubesini teşkil eden S a n a y i e temas edelim.

Harpten evvelki zamanlarda devlet sanayiinin inkişafını teşvik zımında pek o kadar meşgul olmamıştı.

Gerçi 1884 ün eski gümrük tarifesi ithal edilecek sanayi mamûlatını % 22-30 nisbetlerinde bir gümrük resmine ve bilahere yapılan tâdilattan sonra daha yüksek bir gümrük resmine tâbi tutuyor ve dolayısıyla yerli sanayii himaye etmiş oluyordu.

Fakat bu hamî gümrükler devletin düşünölmüş bir sanayi siyaseti neticesinde değil malî (fiskal) politikasının bir tesadüfünden ileriye gelmekteydi.

O vakitlerde devlet için iyi bir varidat kaynağını teşkil eden bu gümrük resimleri vasıtasile milli sanayie tesirli bir surette hizmet eylediği tamamen meçhuldü.

Bu hamî gümrük sistemi dahilinde Yunan sanayii mühim

bir surette teessüs ve inkişaf etmiş ve bütün şubelerdeki terakkiyat umumiyetle bu yüksek tarifeye medyun olmuştur.

Derin bir düşünüş ve işlenme neticesinde vücade gelmemiş olan bu eski ve noksan himaye siyaseti sanayi inkişafına fena bir istikamet çizmiştir.

Vücade gelen kuvvetli sanayi taazzufları yanında, küçük ve hak hayata kespemeyen teşebbüsler teessüs etmişti. Mevcudiyetlerini münhasıran yüksek gümrüklere medyun olan bu küçük müesseselerin mezkûr gümrüklerin refiyle derhal ortadan kalkacaklarına şüphe yok idi.

1926 senesinin gümrük tarifesi millet iktisadiyatının ve bilhassa sanayiinin iyi bir tetkikinden sonra vucude gelmişti. Bu tarifenin ihtiva ettiği gümrük rüsümleri eski tarifeye nazaren umumiyetle daha yüksek olmasına ragmen sırf malî noktai nazardan tayin edilmiş değildir.

Devlet harp zamanında sanayiinin büyük ehemmiyetini takdir etmiş ve milli sanayiî ecnebi rakabetinden masun kılmak istemişti.

Bu siyaset yerinde idi. Çünkü devlet gümrük rüsümlerini çok aşağıya indirdiği takdirde zaif ve hakkı hayat kespemiyen bu küçük sanayi teşebbüsleri mahvolacaktı. Halbuki muhacırların her taraftan geldikleri ve bunlara iş bulmak için uğraşıldığı bir sırada, vevki küçük olsa dahi, bir çok müesseselerin iflasi işsizliği tevlit etmek hasebile millet iktisadiyatını sekte dar edecekti.

Fakat devlet yalnız gümrük siyasetile iktifa etmemiş ve sanayiile her suretle alâkadar olmuştur. Devletin müsbet tedbirler ile milli sanayie yardım etmesi 1912 senesinde “sanayiî ve zanaatı (küçük sanayi) teşvik”, hususunda vücade getirdiği 2448 numaralı kanun ile daha bariz bir şekilde tecelli etmiştir.

Bu kanun ile milli sanayie şu belli başlı mühim menfaatlar temin edilmiştir : Bir fabrika inşa ve tesisi maksadile celp edilen inşaat malzemesinin ve makinelerinin her nevi ithalât gümrük resminden muaf tutulması, ham maddeler ve sanayiî mamulâtının şimendifer nakliye ücretinden tenzilâta tabi tutulması, teknik ve meslek mekteplerinin tesisi.

Drahminin stobilizaasyonu neticesi vucude gelen buhran ve

bundan sonra başlıyan cihan buhranı Yunanistan sanayiine fena tesir etmiş ve mühim bir kısım zayıf ve eski teşebbüslerin ortadan kalkmasına sebebiyet vermiştir. Bununla beraber devlet bu buhran zamanında memleketin istihsal şubesine olan alâkasını azaltmıştır.

Her sanayi şubesinin ihtiyacını tesbit ile sanayi müesseselerinin islâhı ve teşviki hususunda icap eden tedbirleri hükûmete teklif etmekle muvazzaf olmak üzere ahiren mütehassıslardan mürekkep bir komisyon teşkil edilmiştir.